

Folkhälsomyndigheten

De 1000 första dagarna i de nordiska länderna-resultat och slutsatser

Ann-Cristine Jonsson, utredare, Enheten för hälsofrämjande levnadsvanor

Betydelsen av de första åren

- De första månaderna och åren i barns liv är avgörande för deras framtida välbefinnande.
- Hjärnans utveckling är på topp
  - Grunden läggs för neurala vägar och hjärnregioner som dikterar framtida lärande, språk, känsloreglering beteende.

Grunden för en god mental hälsa

- Ett barns förmåga att lita på, älska, känna medkänsla, reglera sina känslor och bilda egna positiva relationer i framtiden utvecklas genom nära, intima relationer med omsorggivare.
- Detta lägger grunden för god psykisk hälsa under hela livet.

De första 1000 dagarna i de Nordiska länderna

Ett treårigt nordiskt samarbetsprojekt inleddes 2019 som en del av Islands ordförandeskap i Nordiska ministerrådet

1.En omfattande nulägesanalys

- Främja psykisk hälsa och välbefinnande under graviditeten
- Stödja positiva föräldra-barn-relationer
- Identifiera och reagera tidigt på riskfaktorer
- Stöd till välbefinnande bland de yngsta barnen i förskola och barnomsorg

2.Granska evidensbasen för insatser och tester

3.Utarbetande av förslag på insatser

Medverkande partners och referensgrupper

- Island: Direktoratet för hälsa
- Norge: Hälsodirektoratet, Regionalt center för barn och ungdomars psykiska hälsa (RBUP)
- Finland: Självständighetsjubileets barnstiftelse sr (Itla)
Institutet för hälsa och välfärd (THL)

Danmark: Sundhedsstyrelsen

- Sverige: Folkhälsomyndigheten
- Nationella samrådsgrupper
- Nordisk referensgrupp med representanter från Grönland och Färöarna

Nulägesanalys 2019

De nordiska länderna har många viktiga styrkor när det gäller att stödja en hälsosam start i livet

- Väl etablerad, kostnadsfri, tillgänglig mödra- och barnhälsovård
- Högt deltagande i mödravård och barnhälsovård,
- Allmän tillgång till förskola och barnomsorg
- Betydande föräldraledighet
- Ökande tonvikt på psykisk hälsa och att stödja känslomässig utveckling och förälder –barn relationen

Nulägesanalys 2019

Men också flera områden som kan utvecklas

- Användningen av evidensbaserade metoder,
- Stöd till kompetensutveckling,
- Identifiering av riskfaktorer,
- Olika tillgång på olika tjänster
- Begränsat med tidiga insatser
- Brister i tvärsektoriell samverkan, mellan barnhälsovård och förskola

Granskning av vetenskapligt stöd 2020

- Två forskargrupper vid Regionalt centrum för barns och ungas psykiska hälsa och barns välfärd (R-BUP Nord) vid Universitetet i Tromsø – Norges arktiska universitet och Itla Barnstiftelse i Finland.
- Redaktörer Monica Martinussen och Marjo Kurki
- Även om ett stort antal insatser och tester finns tillgängliga för föräldrar och små barn i de nordiska länderna är stödet för deras effektivitet och psykometriska egenskaper ofta otillräckliga.

1. Ge erkännande till vikten av de första 1000 dagarna för livslång mental hälsa och välbefinnande

Stärk fokuset på de första 1000 dagarna av livet

- Se över befintliga policyer och handlingsplaner, inkludera de första åren/ utveckla nya som fokuserar specifikt på de första åren av livet, inklusive graviditet.
- **Stöd genomförandet** genom tydligt definierade implementeringsplaner.
- Säkerställ skyddet av barnets rättigheter i alla policies
- Infoga sätt att skydda de yngsta barnens rättigheter i befintlig politik och handlingsplaner.
- **Prioritera finansiering** för tjänster för blivande och nyblivna föräldrar och barn under två år.

2. Ge omfattande stöd till föräldrar under barnens första 1000 dagar i livet

- Involvera **både födande och icke-födande föräldrar** i mödra- och barnhälsovård.
- Erbjud grupp- och individuellt **föräldrastöd till alla** blivande och nyblivna föräldrar, Fokusera på att förbereda för föräldrarollen, stödja utvecklingen av föräldraskap, främja positiva relationer mellan föräldrar och barn, stödja föräldrarelationen och stärka föräldrarnas sociala nätverk.

Inkludera digitala lösningar för att ge vård, information och insatser till föräldrar.

- Utforska sätt att öka flexibiliteten när det gäller att kombinera arbete och familjeliv för småbarnsföräldrar.

3. Identifiera och reagera systematiskt på riskfaktorer tidigt i livet

- Implementera tillförlitliga metoder för att identifiera riskfaktorer inom mödra- och spädbarns- och barnhälsovården : psykiska hälsoproblem
sociala svårigheter relationssvårigheter, alkohol- och drogberoende
våld och trauma
- Se till att bedömning och insatser **når både föräldrarna och barnet** när det är tillämpligt.
- Upprätta systematiska och stegvisa rutiner för uppföljning efter bedömning och screening.

4. Förbättra tillgång till och kvalitet i tjänsterna för små barn och deras familjer

- Utveckla effektiva nationella strategier för att påverka **orättvis tillgång på tjänster** till små barn och deras familjer.
- **Säkerställ tillräckliga resurser** för att kunna ge högkvalitativ, individualiserad vård i alla tjänster som rör små barn, särskilt familjer som behöver extra stöd.
- Erbjud regelbunden **kompetensutveckling, handledning och högkvalitativ personalutbildning om evidensbaserade metoder** inom alla system som tillhandahåller tjänster till små barn och deras familjer.
- Se till att **uppföljnings- och kvalitetskontrollsystem** fungerar med tillräcklig frekvens, noggrannhet och auktoritet

5. Stärk det sektorsövergripande samarbetet till för små barn och deras familjer

- Säkerställ systematisk samordning och samverkan mellan **mödravård och barnhälsovård.**
- Etablera ett systematiskt samarbete mellan **barnhälsovården och förskola.**
- Säkerställa ett effektivt samarbete mellan **specialiserad vuxenvård** och mödravård, spädbarns- och barnhälsovård, socialtjänst vid föräldrars psykiska ohälsa, alkohol- och drogmissbruk, våld eller andra utsatta omständigheter.
- Definiera det juridiska ansvaret för alla relevanta institutioner när det gäller samarbete inom och mellan system som tillhandahåller tjänster till de yngsta barnen och deras familjer.

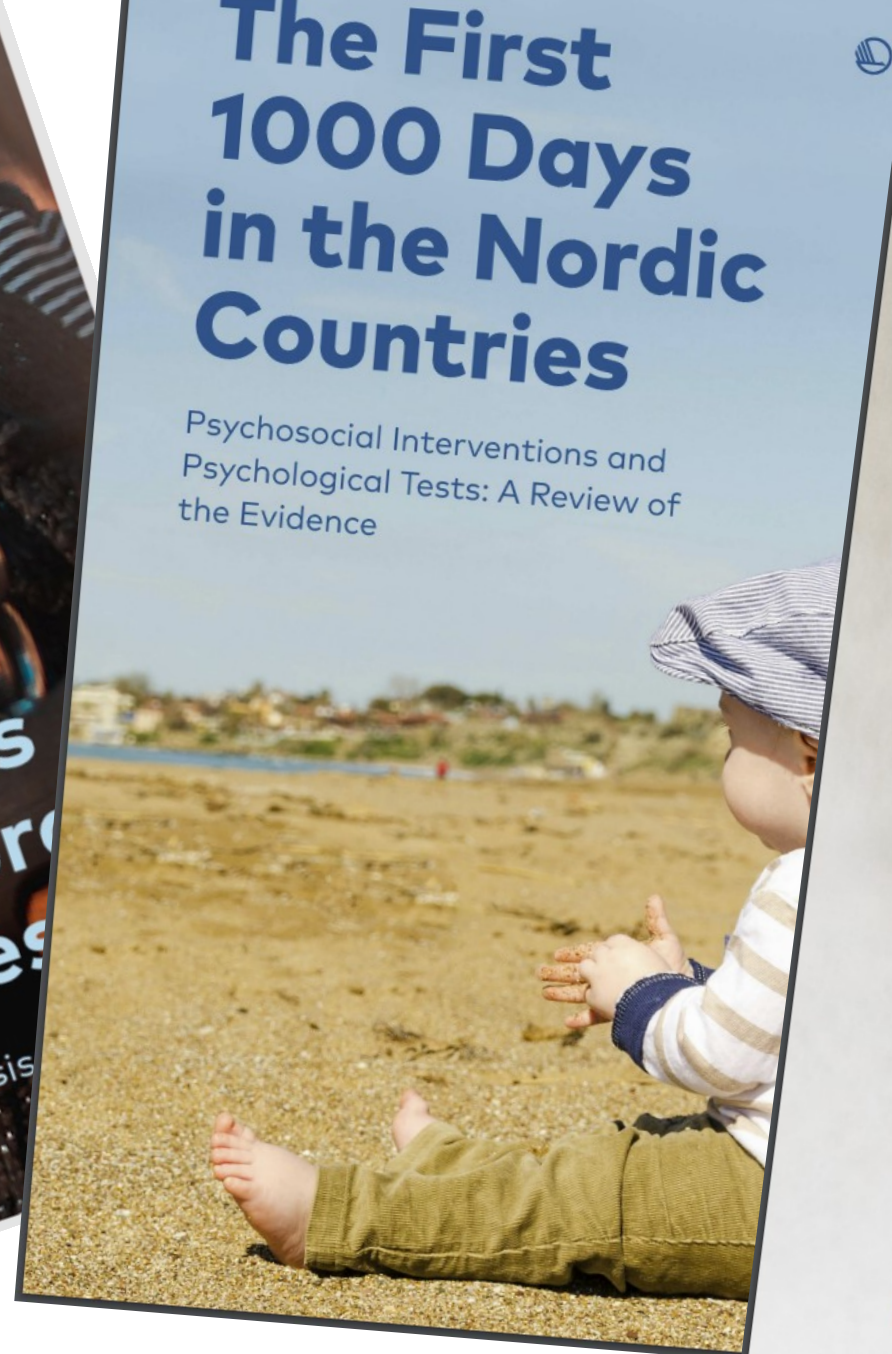
6. Främja forskning, kunskap och förståelse om de första 1000 dagarna av livet

- **Prioritera nordisk forskning som rör de första 1000 dagarna av livet** särskilt inom områden som identifierats som i behov av ytterligare forskning aktivt stödja forskningsamarbete inom Norden.
- Uppmuntra en särskild utlysning inom de nordiska länderna för **forskning om effektiviteten av psykosociala insatser och implementering av satser** som täcker alla nivåer på ett stegvist sätt från häsorämjande till behandling under de första 1000 dagarna i livet.
- Främja kunskap om **spädbarns psykiska hälsa och de tidiga årens betydelse** för alla föräldrar och personal inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten, förskola.

The first 1000 days in the Nordic Countries

A situation analysis

The First 1000 Days in the Nordic Countries

Psychosocial Interventions and Psychological Tests: A Review of the Evidence

 Nordic Council of Ministers

The First 1000 Days in the Nordic Countries

Policy recommendations